



ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗОСІБ

ДОПОМОГА НА ЛІКУВАННЯ ПРАЦІВНИКА: ЯК ЗАПЛАТИТИ МЕНШЕ ПОДАТКІВ

Р У серпні 2016 р. працівнику було надано нецільову допомогу в сумі 1930 грн, яка не підлягає оподаткуванню. Крім того, підприємство має намір надати ще 10000 грн допомоги на лікування.

Як оформити допомогу, щоб оподаткування було мінімальним? Чи можливо за однією заявою працівника надати дві допомоги: першу (05.08.16 р.) — що не обкладається податками, другу — на лікування?

Запитання з редакційної пошти

ВІДПОВІДЬ: Щоб менше заплатити податків, а точніше — узагалі не платити їх, підприємству слід надати своєму працівникові матеріальну допомогу на лікування оформити у вигляді:

1) допомоги на лікування та медичне обслуговування згідно з пп. 165.1.19 Податкового кодексу України (далі — ПКУ);

2) цільової благодійної допомоги на лікування відповідно до пп. "а" пп. 170.7.4 ПКУ.

Розглянемо детальніше надання кожного з названих видів допомоги.

Допомога на лікування та медобслуговування

Виплату такої допомоги (зокрема, для придбання ліків, донорських компонентів, протезно-ортопедичних виробів, виробів медичного призначення для індивідуального користування інвалідів) узагалі не обкладають ані податком на доходи фізичних осіб, ані військовим збором, якщо одночасно виконуються дві умови з пп. 165.1.19 ПКУ:

— працівник надає роботодавцю підтвердні документи про понесені ним витрати, пов'язані з лікуванням і медичним обслуговуванням;

— такі витрати не були компенсовані виплатами з Фонду загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування.

Другу умову фактично виконують усі працівники. Річ у тім, що на сьогодні загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування не функціонує. Тому зараз, надаючи таку допомогу, роботодавець може орієнтуватися лише на першу вимогу.

Отже, щоб не утримувати з допомоги на лікування податок на доходи й військовий збір, роботодавець повинен одержати від працівни-

ка документи, які підтверджують здійснені ним витрати на лікування. Ідеться про договори, що ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) і їхнього покупця (отримувача), платіжні та розрахункові документи тощо (див. відповідь у категорії 103.15 ЗІР).

Ба більше, документи повинні підтверджувати не тільки факт надання медичних послуг, а й саму потребу працівника в лікуванні та медичному обслуговуванні. Зокрема, указувати на наявність і характеристики хвороби, травми, отруєння, патологічного стану платника податку (див. листи ДФСУ від 20.10.15 р. № 22129/6/99/99-17-03-03-15, від 25.04.16 р. № 9295/6/99-99-13-02-03-15).

Зауважимо: на думку податківців, допомога на лікування та медичне обслуговування надається роботодавцем саме у вигляді компенсації працівникові понесених витрат. Тобто співробітнику підприємство лише компенсує (повертає) вже понесені ним витрати на лікування. На цьому фіскалі наголошували в листі від 11.01.13 р. № 351/6/17-1115.

Це змушує працівника спочатку самостійно шукати кошти для проведення лікування, а вже потім просити працедавця про компенсацію. Таке обмеження можна обійти шляхом видачі працівнику поворотної фінансової допомоги (позики), а потім, після лікування, компенсувати витрачені кошти згідно з пп. 165.1.19 ПКУ. Цими коштами працівник де-факто й поверне первісну позику роботодавцеві.

Суму компенсації, видану на підставі пп. 165.1.19 ПКУ, не можна вважати ні зарплатною виплатою, ні винагородою за цивільно-правовим договором, що передбачає виконання робіт (надання послуг). Отже, єдиним внеском вона не обкладається. Крім того, надійне підтвердження такого висновку — п. 13 р. II Переліку видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженого постановою КМУ від 22.12.10 р. № 1170 (далі — Перелік № 1170). У ньому серед неоподатковуваних ми бачимо витрати на оплату послуг із лікування працівників, які були надані закладами охорони здоров'я.

Для отримання зазначеної допомоги працівник мусить подати роботодавцеві, відповідно,





заяву з проханням надати допомогу й документи, що підтверджують понесені витрати на лікування. А роботодавець, своєю чергою, повинен оформити наказ (розпорядження) про надання такої допомоги й видати її співробітнику.

Допомогу на лікування та медичне обслуговування в податковому розрахунку за ф. № 1ДФ відображають за ознакою "143".

Цільова благодійна допомога на лікування

Надання цільової допомоги також звільнить роботодавця від утримання з неї податку на доходи й військового збору, але за умови дотримання певних умов. **Така допомога, на відміну від уже описаної компенсації, надається під певні цілі (тобто до здійснення витрат на лікування) й не обмежується в розмірі.**

Щоб ця допомога не обкладалася ні податком на доходи, ні військовим збором, необхідно дотримання одночасно таких вимог (пп. "а" пп. 170.7.4 ПКУ):

1) допомогу надає роботодавець, але не працівнику на руки чи рахунок, а безпосередньо закладу охорони здоров'я, який здійснює лікування;

2) допомогу надають для компенсації вартості платних послуг лікування, зокрема, для придбання ліків (донорських компонентів, протезно-ортопедичних виробів, виробів медичного призначення для індивідуального користування інвалідів), медичних засобів і пристосувань, що включені до Національного переліку основних лікарських засобів, затвердженого постановою КМУ від 25.03.09 р. № 333;

3) допомогу не використовують для сплати за косметичне лікування або косметичну хірургію (включаючи косметичне протезування, не пов'язане з медичними показаннями), водолікування та геліотерапію, не пов'язані з хронічними захворюваннями, лікування й протезування зубів із використанням дорогоцінних металів, гальванопластики та фарфору, аборти (крім абортів, що проводяться за медичними показаннями, або якщо вагітність стала наслідком згвалтування), операції зі зміни статі, лікування венеричних захворювань (окрім СНІДу та венеричних захворювань, причиною яких стало нестатеве зараження або згвалтування), лікування тютюнової чи алкогольної залежності;

4) такі кошти не повинні компенсувати витрати, які перекриті виплатами з Фонду загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування (оскільки він зараз не функціонує, то на цю вимогу можна поки що не зважати).

Якщо всі озвучені вимоги дотримані, підприємство має змогу надати матеріальну допомогу працівникові без утримання з неї податку на доходи й військового збору.

До того ж варто пам'ятати: **цільова допомога на лікування, надана згідно з пп. "а" пп. 170.7.4 ПКУ, не підлягає оподаткуванню протягом строку, на який її видають, але не більше 12 календарних місяців, наступних за місяцем отримання такої допомоги (пп. 170.7.5 ПКУ).**

Водночас пп. 1.7 п. 16¹ підрозділу 10 р. ХХ ПКУ передбачено: звільняють від обкладення військовим збором доходи, що не включаються до загального оподаткованого доходу фізосіб. Отже, цільова благодійна допомога

«...Цільову благодійну допомогу на лікування працівника роботодавець спрямовує напряму закладу охорони здоров'я...»

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗОСІБ

роботодавця в будь-якій сумі (вартості), нада- на закладу охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг із лікування фізосо- би, не обкладається військовим збором.

Якщо після закінчення зазначеного стро- ку допомога не буде використана, а залишок не повернено роботодавцеві, то останній по- винен включити невикористану допомогу до оподатковуваного доходу працівника й утри- мати з неї податок на доходи та військовий збір. Тому радимо контролювати порядок використання таких коштів, щоб не потра- пили в халепу.

Якщо ж працівнику ці кошти знадобляться згодом (коли витрати на лікування будуть здій- снені пізніше встановленого граничного стро- ку), він може звернутися до **контролюючого органу з поданням щодо продовження строку використання такої цільової благодійної допо- моги**. У цьому зверненні йому слід навести об- ставини, які свідчать про неможливість її пов- ного використання в граничні строки. Якщо керівник податкового органу продовжить строк використання таких коштів, то протя- гом цього часу таку допомогу оподатковувати не потрібно (пп. 170.7.6 ПКУ).

Що стосується єдиного внеску, то згідно з п. 13 р. II Переліку № 1170 працедавець його не нараховує на витрати на оплату послуг із ліку- вання працівників, які були надані установами охорони здоров'я.

Щоб отримати таку благодійну допомогу, працівник мусить подати роботодавцеві заяву з проханням надати цільову допомогу на ліку- вання чи придбання ліків. Разом із нею пода- ються документи, що підтверджують потребу в

такій допомозі. На підставі заяви роботодавець оформляє наказ (розпорядження) про надання допомоги й перераховує необхідну суму коштів закладу охорони здоров'я.

Благодійну допомогу в податковому розра- хунку за ф. № 1ДФ відображають за ознакою "169".

Дві чи одна заява?

Який варіант обрати — вирішувати робо- давцю. Це залежатиме значною мірою від кон- кретних потреб працівника, терміновості от- римання лікування (часто простіше покрити вже здійснені витрати, ніж шукати заклад охо- рони здоров'я, який візьметься до лікування) і фінансових можливостей працівника (здатен він самостійно заплатити за лікування й потім чекати компенсації чи потребує негайно "жи- вих" коштів).

Щоб отримати допомогу, працівник у будь- якому разі має надати заяву. Про те, що має бути одна або дві заяви на надання нецільової допомоги в межах неоподаткованої суми (на сьогодні — 1930 грн) і допомоги на лікуван- ня, у ПКУ нічого не сказано. Тому вважаємо, варіант з однією заявою має право на життя. Та все-таки, щоб не випробувати долю, радимо оформити окремі заяви на отримання кожного виду допомоги.

Це саме стосується й кількості наказів (роз- поряджень) по підприємству, на підставі яких будуть виплачуватися такі допомоги.

Микола ПРОЦЕНКО,
експерт із бухгалтерського обліку та оподаткування, м. Львів

СЕРПЕНЬ

19

П'ятниця

Закінчується строк сплати

— авансових внесків із єдиного податку платниками єдиного податку 1 та 2 груп за серпень 2016 р.

- єдиного податку платниками єдиного податку 3 групи за II квартал 2016 р.
- єдиного податку, нарахованого за перевищення єдинниками 1 та 2 груп у II кварталі 2016 р. обсягу доходу
- податку на прибуток за II квартал 2016 р. платниками, у яких звітний період дорівнює календарному кварталу
- частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до держбюджету державними унітарними підприємствами та їхніми об'єднаннями, за II квартал 2016 р.
- ПДВ за II квартал 2016 р. платниками, у яких звітний період дорівнює календарному кварталу
- податку на доходи за результатами подання фізособами — підприємцями податкової декларації про майновий стан і доходи